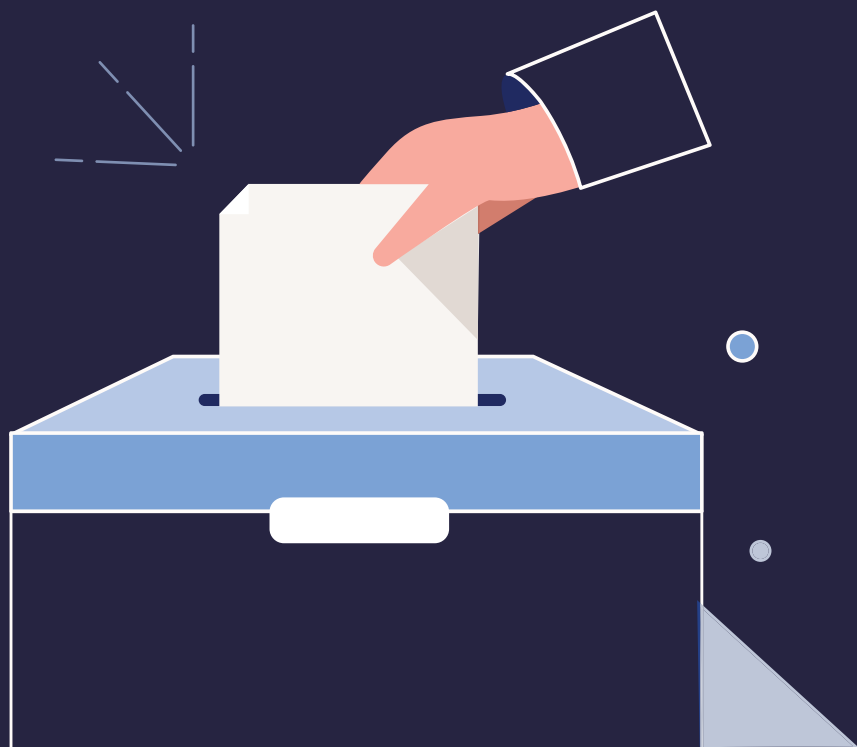

VODIČ ZA BIRAČE

KOJI SU OSOBE S INVALIDITETOM

REPUBLIČKO IZBORNO POVJERENSTVO, 2023.

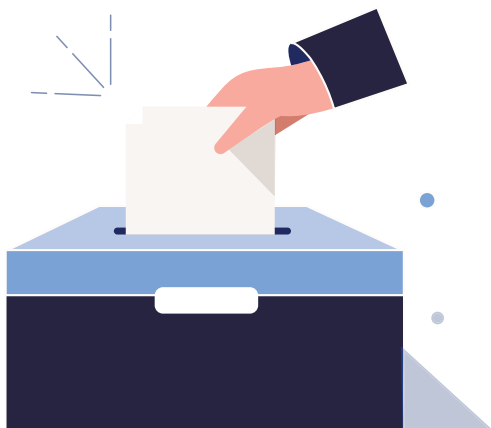
POŠTOVANI BIRAČI,

Glasovanjem na izborima i zaokruživanjem rednog broja ispred naziva jedne izborne liste na glasačkom listiću, vi sudjelujete u izboru **250 narodnih zastupnika Narodne skupštine**, koji će, u Vaše i u ime svih građana Republike Srbije, donositi zakone i druge akte, birati Vladu i druge dužnosnike i provoditi kontrolu Vlade i drugih državnih tijela.

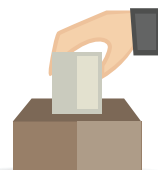
Birači u 66 općina/gradova birat će i **vijećnike skupština općina/gradova**, koji će donositi propise u svezi uređenja javnih poslova za ostvarivanje općih interesa lokalne samouprave.

Kandidate za narodne zastupnike i vijećnike predlažu političke stranke, koalicije političkih stranaka i skupine građana.

Izborne liste kandidata za narodne zastupnike i vijećnike možete vidjeti na web-prezentaciji [Republičkog izbornog povjerenstva](#).

MOŽETE LI GLASOVATI?

Na izborima za narodne zastupnike Narodne skupštine i vijećnike skupština općina/gradova možete glasovati:

- ako ste državljanin/državljanica Republike Srbije;
- ako ste navršili 18 godina života;
- ako nad Vama nije produljena roditeljska skrb, odnosno niste potpuno lišeni poslovne sposobnosti.

VAŽNO: *Ako ste interno raseljena osoba s prebivalištem na teritoriju Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, a imate boravište u središnjoj Srbiji, odnosno Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, možete glasovati samo na izborima za narodne zastupnike Narodne skupštine.*

KAKO PROVJERITI JESTE LI UPISANI U POPIS BIRAČA?

Kako biste mogli glasovati na izborima, morate biti upisani u popis birača i imati važeću osobnu iskaznicu ili putovnicu.

Provjerite jeste li upisani u popis birača:

- odlaskom u svoju općinsku/gradsku upravu;
- upitom na web-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#);

- upitom na [Portalu eUprava](#), ako ste registrirani korisnik Portala eUprava i imate mobilnu aplikaciju ConsentID ili kvalificirani elektronički certifikat.

Ukoliko niste upisani u popis birača ili su u njemu nepravilno upisani Vaši podaci, zahtjev za upis/promjenu podataka u popisu birača možete podnijeti općinskoj/gradskoj upravi u mjestu Vašega prebivališta ili na [Portalu eUprava](#).

Ako ste interno raseljena osoba, zahtjev za upis/promjenu podataka u popisu birača možete podnijeti općinskoj/gradskoj upravi u mjestu Vašega boravišta ili putem [Portala eUprava](#).

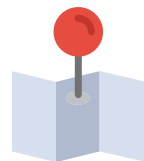
Ukoliko ste birač - pripadnik nacionalne manjine, imate pravo podnijeti zahtjev Vašoj općinskoj/gradskoj upravi ili na [Portalu eUprava](#) za upis Vašega imena i prezimena u popis birača, pored srpskog jezika i ćirilicnog pisma, i na jeziku i pismu Vaše nacionalne manjine.

Na ovaj način zahtjev za upis/promjenu podataka u popisu birača možete podnijeti do zaključivanja popisa birača, odnosno najkasnije **1. prosinca 2023. godine**.

VAŽNO: U razdoblju zahtjev za upis/promjenu podataka u popisu birača podnosite Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave, preko Vaše općinske/gradske uprave ili izravno, ili putem Portala eUprava, ako ste registrirani korisnik Portala eUprava i imate mobilnu aplikaciju ConsentID ili kvalificirani elektronički certifikat.

GDJE MOŽETE GLASOVATI?

Na izborima za narodne zastupnike Narodne skupštine glasujete na biračkom mjestu na kojemu ste upisani u izvadak iz popisa birača.

Možete glasovati na biračkom mjestu:

- na kojemu ste upisani u izvadak iz **popisa** birača prema Vašemu prebivalištu (**adresi iz osobne iskaznice**);
- na kojemu ste upisani u izvadak iz popisa birača prema Vašemu boravištu (**izabrano mjesto glasovanja**).

Ako želite glasovati u mjestu u kojemu ćete boraviti na dan glasovanja (primj. birači koji zbog studiranja borave u mjestu koje nije njihovo mjesto prebivališta, birači koji su korisnici usluga domskog smještaja odraslih i starijih i dr.), **nužno je podnijeti zahtjev za upis** u popis birača podatka da ćete na predstojećim izborima glasovati prema mjestu svojega boravišta u zemlji (izabrano mjesto glasovanja) **najkasnije 25. studenog 2023. godine**, općinskoj/gradskoj upravi u mjestu u kojemu ćete boraviti.

Na izborima za vijećnike skupštine općine/grada glasujete na biračkom mjestu na kojemu ste upisani u izvadak iz popisa birača prema Vašem prebivalištu (adresi iz osobne iskaznice).

VAŽNO: Ne postoji mogućnost istodobnog upisa birača u popis birača prema mjestu prebivališta i prema izabranom mjestu glasovanja, ali se može dogoditi da birač bude upisan pod različitim rednim brojem u izvratku iz popisa birača za parlamentarne izbore i u izvratku iz popisa birača za lokalne izbore. Zbog uporabe spreja za obilježavanje kažiprsta desne ruke birača, kao znaka da je glasovao, birač koji je glasovao na parlamentarnim izborima prema izabranom mjestu glasovanja neće moći glasovati na lokalnim izborima prema mjestu svojega prebivališta, odnosno ne postoji mogućnost glasovanja istog birača na dva biračka mjesta.

JE LI BIRAČKO MJESTO NA KOJEMU GLASUJETE PRISTUPAČNO?

Informaciju o pristupačnosti biračkog mjesta na kojemu glasujete možete pronaći na web-prezentaciji [Republičkog izbornog povjerenstva](#).

MOŽETE LI DOĆI NA BIRAČKO MJESTO U PRATNJI DRUGE OSOBE?

Ukoliko niste u mogućnosti samostalno glasovati na biračkom mjestu, imate pravo na biračko mjesto povesti **pomagača** po vlastitom odabiru. Izvijestit ćete birački odbor da ste osoba s invaliditetom, te ste zbog toga povelili sa sobom pomagača.

Pomagač Vam može pomoći u onim radnjama tijekom glasovanja koje ne možete samostalno obaviti (primj. kod predaje osobnih dokumenata, poziva za glasovanje, potpisivanja u izvadak iz popisa birača, popunjavanja glasačkog listića onako kako mu Vi odredite itd.).

MOŽETE LI DOĆI NA BIRAČKO MJESTO AKO SE KREĆETE UZ POMOĆ PSA VODIČA?

Ako ste slijepa ili slabovidna osoba, u slučaju ako se krećete uz pomoć psa vodiča, bit će Vam omogućen pristup biračkom mjestu, ukoliko imate dokaz o stečenim znanjima, sposobnostima i vještinama za kretanje s psom vodičem i dokaz o završenoj izobrazbi za psa vodiča.

KADA I GDJE GLASUJETE?

Možete glasovati samo na dan izbora, **17. prosinca 2023. godine.**

Glasujete na **biračkom mjestu** na kojemu ste upisani u izvadak iz popisa birača.

Biračka mjesta otvaraju se u 7.00 sati, a zatvaraju se u 20.00 sati. Možete glasovati u bilo kojem trenutku u ovome vremenskom razdoblju.

Ukoliko se zateknete na biračkom mjestu prilikom zatvaranja biračkog mjesta ili neposredno ispred, omogućit će Vam se glasovanje.

KOJI DOKUMENT TREBATE PONIJETI KAKO BISTE MOGLI GLASOVATI?

Kako biste glasovali morate dokazati svoj identitet. Identitet se dokazuje:

- važećom osobnom iskaznicom ili
- putovnicom.

VAŽNO: Ukoliko je rok važenja Vaše osobne iskaznice ili putovnice istekao, sa sobom, osim osobne iskaznice ili putovnice, ponesite i potvrdu da ste Ministarstvu unutarnjih poslova podnijeli zahtjev za izdavanje nove osobne iskaznice ili putovnice.

U slučaju kada imate **drugo prezime u odnosu na ono koje je upisano u izvatku iz popisa birača**, birački odbor omogućit će Vam glasovanje ako se temeljem slike i JMBC u dokumentu kojim dokazujete identitet, može utvrditi da ste Vi osoba koja je upisana u izvadak iz popisa birača.

Prilikom utvrđivanja identiteta na biračkom mjestu, poželjno je, ali nije obvezatno, predati i **poziv za glasovanje** koji bi Vam trebao biti dostavljen najkasnije pet dana prije izbora. U slučaju ako Vam poziv za glasovanje nije dostavljen, odnosno nije vam poznat broj i adresa biračkog mjesta, možete upitom na web-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#) provjeriti na kojem biračkom mjestu glasujete.

ŠTO SE DOGAĐA KADA ODETE NA GLASOVANJE?

Kada na dan izbora dođete na svoje biračko mjesto, članovi biračkog odbora:

- **provjerit će Vam kažiprst desne ruke** UV svjetiljkom, kako bi utvrdili jeste li već glasovali.
- Ako nemate kažiprst desne ruke, provjerit će se je li obilježeni sljedeći dostupni prsti u desnoj i konačno u lijevoj ruci. Ako nemate desnu šaku, provjerit će se kažiprst lijeve ruke, odnosno sljedeći dostupni prsti u lijevoj i konačno u desnoj ruci. Ako nemate šake, provjera UV svjetiljkom se neće obaviti;
- **utvrdit će Vaš identitet**, provjerom podataka iz Vaše osobne iskaznice ili putovnice (poželjno je ali nije obvezatno predati i poziv za glasovanje koji bi Vam trebao biti dostavljen najkasnije pet dana prije izbora);
- **pronaći će Vas u izvatku iz popisa birača** i zaokružiti će redni broj ispred Vašega imena;

- **zatražit će Vaš potpis** u izvadak iz popisa birača.
- Ukoliko se ne možete potpisati, imate pravo pri potpisivanju koristiti pečat s ugraviranim potpisom (faksimil) ili pečat koji sadrži podatke o Vašem osobnom identitetu. Birački odbor omogućit će Vama ili Vašem pomagaču otisnuti faksimil/pečat u izvadak iz popisa birača. U slučaju kada nemate faksimil/pečat, umjesto Vas, u izvadak iz popisa birača se potpisuje Vaš pomagač kojeg ste doveli na biračko mjesto svojim imenom i prezimenom;
- **obilježit će Vam kažiprst desne ruke sprejom.**
- U slučaju ako nemate kažiprst desne ruke, sprejom će Vam biti obilježen sljedeći dostupan prst udesno i konačno palac te ruke. Ako nemate desnu šaku, sprejom će Vam biti obilježen kažiprst lijeve ruke, odnosno sljedeći dostupan prst ulijevo i konačno palac te ruke. Ako to nije moguće, obilježavanje sprejom se neće obaviti;
- predat će Vama ili Vašem pomagaču glasački listić;
- podučit će Vas o načinu glasovanja i uputit će Vas k mjestu predviđenom za glasovanje.

NA KOJI NAČIN GLASUJETE?

Kada pristupite mjestu predviđenom za glasovanje, potrebno je upoznati se sa sadržajem glasačkog listića koji je Vama ili Vašem pomagaču uručen. Glasajući listić sadrži popis svih izbornih lista koje sudjeluju na izborima. Glasujete tako šta zaokružujete redni broj ispred naziva jedne izborne liste za koju želite glasovati.

Glasujete osobno iza zastora koji omogućuje tajnost glasovanja.

Kada zaokružite redni broj ispred naziva jedne izborne liste, glasački listić trebate presaviti i ubaciti ga u glasačku kutiju.

Ukoliko niste u mogućnosti samostalno glasovati pomagač kojeg ste povelili na biračko mjesto će umjesto Vas popuniti glasački listić onako kako mu Vi odredite i ubaciti ga u glasačku kutiju.

VAŽNO: Ukoliko prilikom obilježavanja glasačkog listića pogriješite, ne brinite. Svaki glasački listić koji je popunjen tako da se sa sigurnošću može zaključiti za koga je birač glasovao je važeći.

MOŽETE LI GLASOVATI IZVAN BIRAČKOG MJESTA?

Ukoliko niste u mogućnosti glasovati na biračkom mjestu uslijed invaliditeta, potrebno je **o tome izvijestiti lokalno izborno povjerenstvo najranije 14. prosinca a najkasnije 17. prosinca do 11.00 sati, odnosno birački odbor na dan glasovanja najkasnije do 11.00 sati.**

Glasovanje izvan biračkog mjesta podrazumijeva dolazak tri člana biračkog odbora kod Vas, koji će:

- utvrditi Vaš identitet;
- uz pomoć UV svjetiljke provjeriti jeste li već glasovali.
- U slučaju ako nemate kažiprst desne ruke, UV svjetiljkom će Vam biti provjeren sljedeći dostupan prst udesno, i konačno palac te ruke. Ako nemate desnu šaku, UV svjetiljkom će Vam biti provjeren kažiprst lijeve ruke, odnosno sljedeći dostupan prst ulijevo i konačno palac te ruke. Ako to nije moguće, provjera UV svjetiljkom se neće obaviti;

- predati Vama ili Vašem pomagaču potvrdu o izbornom pravu za glasovanje izvan biračkog mjesta koju trebate potpisati i predati članovima biračkog odbora.
- Ukoliko se ne možete potpisati, imate pravo pri potpisivanju koristiti pečat s ugraviranim potpisom (faksimil) ili pečat koji sadrži podatke o Vašem osobnom identitetu. Članovi biračkog odbora omogućit će Vama ili Vašemu pomagaču otisnuti faksimil/pečat na potvrdu o izbornom pravu. U slučaju kada nemate faksimil/pečat, umjesto Vas, u potvrdu o izbornom pravu se potpisuje Vaš pomagač svojim imenom i prezimenom;
- obilježiti Vaš prst sprejom.
- Ako nemate kažiprst desne ruke, sprejom će Vam biti obilježen sljedeći dostupan prst udesno i konačno palac te ruke. Ako nemate desnu šaku, sprejom će Vam biti obilježen kažiprst lijeve ruke, odnosno sljedeći dostupan prst ulijevo i konačno palac te ruke. Ako to nije moguće, obilježavanje sprejom se neće obaviti;
- Vama ili Vašem pomagaču predati: glasački listić, zbirnu izbornu listu i posebnu omotnicu u koju ćete Vi ili Vaš pomagač, nakon glasovanja, staviti popunjen glasački listić;
- Vas upoznati s načinom glasovanja.

Nakon šta članovi biračkog odbora napuste prostoriju u kojoj ćete glasovati:

- Vi ćete glasovati sami ili uz pomoć pomagača;
- Vi ili Vaš pomagač presavit ćete glasački listić i ubaciti ga u posebnu omotnicu, koju ćete zatvoriti.

Nakon šta glasujete, članovi biračkog odbora vratit će se u prostoriju u kojoj ste glasovali i:

- Zapečatit će posebnu omotnicu u kojoj se nalazi glasački listić;
- Posebnu omotnicu u kojoj se nalazi glasački listić i potpisanu potvrdu o izbornom pravu za glasovanje izvan biračkog mjesta stavit će u službenu omotnicu.

PODSJETNIK ZA GLASOVANJE

- Provjerite jeste li upisani u popis birača odlaskom u svoju općinsku/gradsku upravu, upitom na web-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#) ili na [Portal eUprava](#);
- Podnesite zahtjev za upis u popis birača ili promjenu/ispravak osobnih podataka Vašoj općinskoj/gradskoj upravi ili na [Portal eUprava](#), ukoliko za to postoji potreba;
- Podnesite zahtjev Vašoj općinskoj/gradskoj upravi ili na [Portal eUprava](#) za upis imena i prezimena na jeziku i pismu Vaše nacionalne manjine, ukoliko želite;
- Podnesite zahtjev općinskoj/gradskoj upravi na čijem teritoriju želite glasovati za upis podatka u popis birača da ćete na predstojećim izborima glasovati prema mjestu svojega boravišta u zemlji (**izabrano mjesto glasovanja**), ako želite glasovati u mjestu u kojem ćete boraviti na dan glasovanja;
- Provjerite na kojem biračkom mjestu glasujete, odnosno gdje ste upisani u izvadak iz popisa birača upitom na web-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#), ukoliko Vam poziv za glasovanje nije dostavljen;
- Provjerite imate li važeću osobnu iskaznicu ili putovnicu;
- Provjerite je li biračko mjesto na kojemu glasujete pristupačno;
- Možete glasovati i bez poziva za glasovanje koji bi Vam trebao biti dostavljen pet dana prije izbora;
- Isplanirajte dolazak na biračko mjesto na dan izbora;
- Informirajte se kod članova biračkog odbora o načinu glasovanja, ako imate bilo kakvu dvojbu;
- Povedite pomagača na biračko mjesto ukoliko niste u mogućnosti samostalno glasovati;

- Pravodobno prijavite da želite glasovati kod kuće, ukoliko niste u mogućnosti doći na biračko mjesto uslijed teške bolesti, starosti ili invaliditeta.

REPUBLIČKO IZBORNO POVJERENSTVO

Kralja Milana 14, 11000 Beograd, Srbija

T: 011/3026-000, 011/3026-100, 011/3026-200

E: rik@parlament.rs, izbori@parlament.rs

www.rik.parlament.gov.rs

Instagram

riksrbije

YouTube

Republičko izborno
povjerenstvo

